

Benedek Elek

**A három
aranygnóru**

Editura Kedvenc Kiadó
Székelyudvarhely, 2019

E mű részleteinek vagy teljes egészének közlése bármilyen médiában a kiadó írásbeli engedélye nélkül tilos és bűncselekmény a hatályban lévő törvények szerint.

Reproducerea parțială sau integrală a ediției fără acordul editurii este interzisă și se pedepsește conform legilor la vigoare.

Borítóterv: Szitai György Ferenc
Illusztrációk: Eröss Csongor

Megrendelhető:
0744-505331
0744-611095

E-mail: kedvenckiado2012@gmail.com

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ELEK, BENEDEK

A három aranygyűrű / Benedek Elek. - Odorheiu Secuiesc:
Kedvenc Kiadó, 2019
ISBN 978-606-8638-87-4

Cartalom

BOLOND MIHÓK	4
A KERÉK KŐ	13
A HAZUG LEGÉNY	20
BECKÓ VÁRA	26
ERŐS PALI	31
AZ ÖRDÖGBARÁZDÁK	42
NYIKA	45
A TIZENKÉT VARJÚ	56
A FEKETE KISASSZONY	64
A VÖRÖS KIRÁLYBÍRÓ	74
A CIGÁNYPURDÉ	78
AZ ERDŐZÖLDÍTŐ ÉS	
MEZŐVIRÁGOZTATÓ	
KIRÁLYKISASSZONY	92
A SZEKERES EMBER	101
A TÖKVÁROS	105
HÉT JUHAKOL	111
HIRTELENNŐTT	114
A HALÁLOS TÁNC	125
A HÁROM ARANYGYŰRŰ	129
A NAGYOTMONDÓ LEGÉNY	144
JÁNOS DIÁK	147
ARVA FUISTI...	155
A KIS GÖMBÖC	158

BOLOND MIHÓK

Egyszer volt, hol nem volt, hetedhét országon is túl volt, volt egy szegény ember, s annak egy nagy kamasz félkegyelmű fia. Úgy hitták, hogy Mihók.

Azám, a faluban bolond Mihóknak hívták, mert olyan félkegyelmű volt szegény feje, hogy akármibe kezdett, mindent visszajáról végezett. Sok bút-bajt okozott az apjának, s ami keveset dolgozott, annak is csak kárát látta, hasznát soha.

Egyszer mit gondolt, mit nem Mihók, azt mondta az apjának, hogy ő többet nem kínlódik itthon, elmegy szolgálatba.

- Csak eredj, fiam - mondta az apja. - Jó utat, ahol sár nincs! Sütött az anyja egy hamuban sült pogácsát, s Mihók elment szolgálatba.

Még egy esztendő sem telt el, visszakerült Mihók a faluba. Kérdik az emberek:

- No, Mihók, mit szolgáltál?

- Jöjjenek csak kendtek, mindjárt megmutatom.

Hátravezette az embereket egy csűröskertbe. Ottan volt egy szalmakazal, abban elkezdett turkálni, keresgélgni.

- Mit keresel, Mihók? - kérdezik az emberek.

- Hát amit szolgáltam.

- S ugyan bizony mit szolgáltál?

- Egy gombostűt.

- Ó, te világbolondja te, máskor tűzd a kalapodba, ne a szal-

makazalba! - s kinevették az emberek.

Elmegy Mihók még aznap ismét szolgálatba, de egy esztendő múlva haza is kerül.

Most egy nyársat szolgált, s ő bizony meg is fogadta az emberek tanácsát: a nyársat felszúrta a kalapjára.

Megy haza a faluba nagy kevélyen, kicsődülnek az emberek, kacagnak rajta.

- Ó, te bolond, te, hát azt minek szúrad fel a kalapodba! Tanuld meg, hogy máskor a válladra kell vetni.

Visszafordul Mihók, s a harmadik esztendőben egy szalonnát szolgált. De bezzeg nem felejtette el, hogy mit tanácsoltak az emberek. Szépen a nyakába vetette a szalonnát, lelógott a hátán, s amint ment egyik faluba, a másba, ahány kutya volt, mind ráesett. Letépték a hátáról a szalonnát, hogy csak egy falás maradt meg belőle a nyakán. Hazaér a faluba, s kérdezik az emberek:

- No, Mihók, mit szolgáltál?

Mondja, hogy mit. A kutyák le is rágták mind a hátáról.

- Ó, te bolond te, miért nem vetted a hónod alá? Aztán szépen hazahozod, s felteszed a füstre. Egész esztendőre lett volna szalonnátok.

Mihók jól megjegyezte, hogy mit mondtak az emberek. A következő esztendőben egy borjat szolgált. Azt aztán felvitte a padlásra, s a füstre felkötötte. Odamennek a falubeliek, örvendeznek Mihóknak. Kérdik, hogy mit szolgált. Mondja, hogy egy borját.

- Hát hol a borjú?

Mondja, hogy fent van a padláson. Felkötötte a füstre.

Fölmennek az emberek a padlásra, hát csakugyan ott van a borjú. Meg is volt füstölve becsületesen. Az ugyan nem is bögött többet.

- Ó, te bolond, te - kacagtak az emberek -, máskor kösd a jászolhoz, s tégy szénát elébe!

Elment Mihók ismét. Vissza is került egy esztendő múlva - s már, akár hiszitek, akár nem -, egy szép leányt szolgált feleségnek.

Hazaviszi a feleségét, egyenesen az istállóba vezeti, ott a jászolhoz megköti, s szénát tesz elébe. Azzal összecsiszítja az egész falut, hogy jöjjenek vendégségbe, mert most lesz az ő lakodalma.

Jönnek a népek, szeretnék látni az éfiasszonyt, de nincs sehol.

- No, Mihók, hol a feleséged?

Mondja Mihók, hogy kint van az istállóban.

Kimennek az istállóba, hát csakugyan ott van az asszony, jászol elé kötve, s előtte egy csomó széna.

- Ó, te bolond, te, nem jászol elé kell kötni az asszonyt, hanem meg kell ölelni és csókolni - mondták az emberek.

- Aunye, igaza van kendteknek! - mondja Mihók, s mindjárt eloldotta a feleségét, megölelte, megcsókolta. Bevitte a házba, s megkezdődött a nagy dínomdánom, lakodalom.

Hanem egyszer csak elfogyott a bor, s mondja Mihóknak az apja:

- Eredj, Mihók fiam, hozz bort a pincéből!

Lemegy Mihók a pincébe, csapra üti a hordót. De kancsó helyett rostát tartott alája, s a bor mind egy csöppig elfolyt.

Nem tudták elgondolni a népek, hogy miért marad el oly sokáig Mihók. Utánamegy egy vendég, s hát látja, hogy a bor mind elfolyt, tele a pince földje.

- No, te szerencsétlen - mondja a vendég -, ha ezt megtudja a feleséged, egy órát sem él veled. Eredj a kamrába, ami hamu van, hozd ide. Hintsük be a bort, hogy ne vegyék észre, mit csináltál.

Fölszalad Mihók a kamrába, de a hamutól nem tudta megkülönböztetni a lisztet. Ami liszt volt, levitte mind, s azzal nagy hirtelen behintette a pince földjét.

- Ó, te boldogtalan te - mondja a vendég -, no, most mehetsz világgá. Többet a szeme elé se kerülj a feleségednek.

Mihóknak sem kellett sok biztatás: kifutott a pincéből. Azt sem mondta senkinek: isten áldjon, s szaladt, mintha a szemét vették volna.

Hanem a vendégek észrevették, utánaszaladtak, megfogták, s nagy bajjal visszavitték Mihókot. Megvigasztalták, hogy majd bor helyett ad az isten bort, liszt helyett lisztet, csak jól igyekezzék.

Na, visszaült az asztalhoz Mihók, a felesége mellé, s bújában elkezdett enni, mert nem volt mit inni. Meglöki a felesége.

- Hallod-e, Mihók, nem illik sokat enni egy vőlegénynek. Aztán, mikor én a lábadat megnyomintom, mindjárt félbehagyod az evést.

Alig mondja ezt a felesége, beszalad a kutya az asztal alá, rálép a Mihók lábára, a Mihók abban a pillanatban ledobja a kést, villát, hiába kínálták apja, anyja s felesége, többet egy falást sem evett.

Késő éjjel elmennek a vendégek, Mihók a feleségével marad, s mondja nagy keservesen:

- No, feleség, ez szép lakodalom volt, olyan éhes vagyok, mint a farkas.

- Jó neked, te bolond, miért nem ettél? Eleget kínáltunk.

- Hiszen megnyomtad a lábomat.

- Én?!

- Hát ki?!

- Ó, te bolond, te, hiszen az a kutya volt. Eredj a kamrába! Van ottan egy kis maradék kalács, edd meg! De vigyázz, mert ott paradicsom is van elrakva, nehogy abból egyél!

Bemegy Mihók a kamrába, nem találja a kalácsmaradékot, megtalálja a paradicsomot, s azt egy szempillantásra mind felhabzsolta.

Visszamegy a szobába, s kérdi a felesége:

- Jólaktál-e, édes uram?

- Jól én, lelkem, feleségem, de úgy, hogy mindjárt elszalad a gyomrom.

- Jaj, te bolond, te, bizonyosan a paradicsomot etted meg.

- Már akármit ettem meg, feleség, én mindjárt megyek Oklándra.

- No bizony, ha még, ott van az ajtó mellett két fazék. Az egyikbe tejföl van, hanem a másik meg üres, abba hányjon kend.

Szalad Mihók, de bezzeg hogy nem az üres fazékba, hanem a tejfelesbe hányt. Kérdi az asszony:

- Hallod-e, nem a tejfölös fazékba hánytál-e?

- Jaj, lelkem, feleségem - nyöszörgött Mihók -, én nem tu-

dom, csak hallottam, hogy cuppogott.

- No bizony, ha cuppogott, akkor a tejfölös fazékba hánytál.

Eredj, s vágd a fazekat a kapufélfához.

Mihók úgy értette, hogy az apja hátához. Kiszalad bolond fejjel, s az apja hátához verte a tejfelesfazekat.

Aludott a szegény öreg, fölriad az álmából nagy ijedten, kiszalad az utcára, kiabál. Amennyi kutya a faluban, mind kicsődül utána a tejfölszagnak. Föllármázták az egész falut. A harangozó azt hitte, hogy tűz van. Félreveri a harangot. Hordották a vizet dézsával, cseberrel.

Ezalatt visszamegy Mihók a feleségihez.

Kérdi az asszony:

- No, te bolond, odavágtad-e?

- Én aztán oda, hogy felordított belé.

- Ki ordított fel, te?

- Hát az apám.

- Jaj, te bolond te, eredj s kövesd meg!

Kiszalad Mihók, fölszed egy csomó követ, s mikor az apja jött vissza, jól meghajigálta. Azzal, mint aki jól végezte a dolgát, visszamegy a feleségihez. Kérdi az asszony:

- No, megkövetéd-e?

- Én aztán meg, hogy csak úgy jajgatott belé.

- Ki jajgatott, te bolond?

- Hát az apám.

- Jaj, Istenem, jaj, mit tettél! Hiszen nem azt mondtam én, hogy megkövezd, hanem megkövesd. No, most fussunk innét, itt nekünk nincs maradásunk!

Azzal megfutamodtak, hátra az udvaron. De amint futottak,

kérdi az asszony:

- Ugyan bizony, behúztad-e az ajtót?

- Nem én.

- Hát eredj, s húzd bé!

Mihók úgy értette, hogy hozza el az ajtót. Visszaszaladt, az ajtót a sarkából kivette, hátára fölvetette, s szaladott a felesége után.

Sötét volt, az asszony nem látta, hogy Mihók hozza az ajtót.

Egyszer csak nagyokat nyög Mihók.

- No, mi baj?

- Nehéz az ajtó.

- Miféle ajtó?

- Hát mondtad, hogy hozzam el az ajtót.

- Dehogyan mondtam, dehogyan mondtam. De ha már elhoztad, vigyük.

Vitték együtt az ajtót árkon-bokron át, hetedhét ország ellen.

Egyszer, amint egy nagy erdőn mennek át, jön szembe velük tizenkét zsvány. Hogy észre ne vegyék a zsványok, hirtelen felmásztak egy fára, felhúzták az ajtót is. Gondolták, hogy attól majd nem veszik észre a zsványok.

Na, ezek éppen ez alá a fa alá telepedtek le, s ottan elkezdtek számolni a pénzüket. Mondja Mihók suttogva:

- Én nem bírom tovább tartani az ajtót, feleség, mindjárt leejtem.

- Fogjad, te szerencsétlen, mert ha leejted, megölnék a zsványok.

De hiszen mondhatta. Éppen abban a pillanatban, puff! leest az ajtó.

Le ám! Éppen annak a zsványnak a fejére, aki számlálta a pénzt. A zsvány kettéharapta a nyelvét, a többi tizenegy pedig annyi felé futott, ahányan voltak.

Hiába kiabált utánuk a tizenkettedik zsvány, mikor meglátta, hogy egy férfi s egy asszony van a fán, mondom, hiába kiáltotta: ember lót! ember lót - helyett, hogy ember volt! -, a zsványok elszaladtak, úgy elszaladtak, hogy hírük-poruk sem maradt. Elszaladt a tizenkettedik zsvány is. Otthagyt a fél nyelvét, de még a temérdek sok pénzt is.

Mihók s a felesége most már lejöttek a fáról. A sok pénzt felszedték, hazavitték, s bezzeg hogy e naptól fogvást az egész faluban nem volt több oly okos ember, mint Mihók.

A KEREC KŐ

Egyszer volt, hol nem volt, hetedhét országon innét, az Óperenciás-tengeren túl, ahol a kurta farkú malacka túr: volt egy szegény halászember. Ennek a szegény embernek nagyon sok gyermeke volt. Bizony, mikor volt kenyér az asztalfiában, mikor nem. Hiába kelt a szegény halász kakasszóval, hiába feküdt le késő éjjel, hiába hordozta a hálóját reggeltől estig folyóvízről folyóvízre, betelt rajta a mondás, hogy: vadász, halász, madarász, üres tarisznyában kotorász; kevés istenáldása volt a munkáján.

Hanem amilyen ágrólszakadt szegény volt a halász, éppen olyan gazdag ember volt a bátyja. Ennek meg egy gyermeke sem volt. Mikor aztán a szegény halász házána egy falat nem sok, annyi sem volt, mindig csak a bátyjához küldött: adjon Isten nevében bár egy vacsorára való puliszkalisztet. De ahhoz ugyan küldhetett, azt üzente vissza mindig: ád szívesen egy vékát is, ha cserébe neki adja valamelyik fiát.

- Azt már nem teszem - mondta a szegény halász -, ahány gyermekem van, mind egyformán kedves énekem, egytől sem tudnék megválni.

Egyszer, mikor már vagy egy hétig alig volt egy betevő falatjuk, elment a halász, s azt mondta a feleségének, hogy addig vissza sem jön, míg egy jó tarisznya halat nem fog. Leült jókor reggel a víz partjára, hol betette, hol kivette a hálóját, de csak akkora hal sem akadt a hálójába, mint a kisujjam. Már